

**НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО
В.о. ректора інституту
Гріпак М.М.
" 27 " Гравне 2022 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ НАВЧАЛЬНО-
РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «КАМ'ЯНЕЦЬ-
ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»**

Розглянуто і схвалено на засіданні
Вченої ради інституту
Протокол № 5 від «27» Гравне 2022р.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення визначає процедури проведення моніторингу якості вищої освіти в Навчально-реабілітаційному закладі вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут» (далі - Інститут).

1.2. Положення про моніторинг якості вищої освіти Інституту розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту»; Статуту Інституту; Положень «Про організацію освітнього процесу»; «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти (систему внутрішнього забезпечення якості)»; «Положення про ректорський контроль якості підготовки здобувачів вищої освіти»; «Про атестацію здобувачів вищої освіти та роботу екзаменаційної комісії»; «Про опитування здобувачів стосовно якості освітньої діяльності».

1.3. У цьому ПОЛОЖЕННІ терміни вживаються у таких значеннях:

Моніторинг - це постійний, цільовий контроль і діагностика стану освіти на базі систематизації існуючих джерел інформації, а також спеціально організованих досліджень і вимірювань з метою зіставлення реального стану з очікуваними результатами, відстеження ходу будь-яких процесів за чітко визначеними показниками.

Якість вищої освіти - рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти.

Компетентність - динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Стандарт вищої освіти - це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності.

Інші терміни у цьому положенні вживаються у значеннях, наведених у Законі України «Про вищу освіту» та постанові Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. №1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти».

1.4. Мета проведення моніторингу - об'єктивне, інформаційне відображення стану й динаміки якості надання освітніх послуг, ефективності управління, якості підготовки здобувачів вищої освіти в ІНСТИТУТІ.

1.5. Основними завданнями моніторингу в ІНСТИТУТІ є:

- отримання об'єктивної інформації про якість освіти (навчально-

методичне, матеріально-технічне, інформаційне, кадрове та інше ресурсне забезпечення освітнього процесу; рівень навчальних досягнень на рівнях: здобувач-група - курс-спеціальність-кафедра (факультет); результати проведення ректорських контрольних робіт; результати екзаменаційних сесій за всіма формами навчання);

- оцінювання стану якості освіти відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності та Державних вимог до акредитації напрямів підготовки, спеціальностей та закладу вищої освіти;

- забезпечення ректорату статистичною та аналітичною інформацією про якість освіти.

1.6. Моніторинг якості освіти в ІНСТИТУТІ здійснюється відповідно до спеціальностей, що визначені діючою ліцензією, використовує різні види вимірювань: статистичні, педагогічні, дидактичні, соціологічні, психологічні та ін.

1.7. Моніторинг проводиться на рівнях:

- викладач - кафедра (факультет) - деканат (відділення) - ректорат;
- здобувач - група - курс - спеціальність - кафедра (факультет);
- навчальна дисципліна - освітня програма - освітній рівень.

1.8. Контроль за дотриманням вимог до організації та проведення моніторингу покладається на відділ моніторингу якості освіти.

1.9. Контроль за дотриманням вимог до організації та проведення ректорського контролю та результатів екзаменаційних сесій покладається на відділ з навчально-методичної роботи.

2. ВИДИ МОНІТОРИНГУ ТА ЙОГО СКЛАДОВІ ЕЛЕМЕНТИ

2.1. Моніторинг кількісних та якісних показників кадрового забезпечення освітньої діяльності здійснюється на основі таких якісних характеристик:

- базова освіта, науковий ступінь, вчене звання або категорія, педагогічне звання;
- стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи;
- результативність наукової діяльності;
- результативність навчальної, методичної та виховної роботи;
- підвищення кваліфікації.

2.2. Відповідність спеціальності викладача навчальній дисципліні визначається відповідністю його спеціальності згідно з документами про вищу освіту або про науковий ступінь, або про вчене звання або науковою спеціальністю, або досвідом практичної роботи за відповідним фахом не менше

п'яти років, або проходженням відповідного науково-педагогічного стажування тривалістю не менше шести місяців та наявністю трьох одноосібних публікацій з цієї навчальної дисципліни у рецензованих закордонних або фахових наукових виданнях України, або виданого підручника чи навчального посібника з цієї навчальної дисципліни згідно з вимогами МОН України.

2.3. Моніторинг якості навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності є однією із базових складових визначення якості освітнього процесу, якості підготовки здобувачів вищої освіти і передбачає виявлення наявності затверджених у встановленому порядку:

- освітньої (освітньо-професійної або освітньо-наукової) програми;
- опису освітньої програми;
- навчального плану та пояснювальної записки до нього;
- робочого навчального плану;
- робочих програм з кожної навчальної дисципліни навчального плану, що включає опис навчальної дисципліни, заплановані результати навчання, програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни, теми семінарських (практичних, лабораторних) занять, завдання для самостійної роботи, індивідуальні завдання, методи контролю, схема нарахування балів, рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті.
- навчально-методичних комплексів (НМК) з кожної навчальної дисципліни навчального плану (60% дисциплін навчального плану повинні бути забезпечені НМК в електронному доступі).

НМК включає: конспект або розширений план лекцій, плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи, питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів, комплексної контрольної роботи, післяатестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни;

- програм практичної підготовки, робочих програм практик;
- методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів.

2.4. Моніторинг оцінювання якості знань здобувачів здійснюється з метою виявлення реального рівня навчальних досягнень здобувачів і передбачає такі процедури, як діагностика рівня знань здобувачів, встановлення питомих показників навчальних досягнень, рівня сформованості комплексних компетенцій майбутніх фахівців, а також вимірювання залишкових знань здобувачів.

Моніторинг оцінювання якості знань здобувачів передбачає здійснення

щорічного контролю за якістю знань, умінь та навичок здобувачів з навчальних дисциплін, проводиться на рівні викладач - кафедра - ректорат і включає кілька видів:

- вхідний контроль;
- поточний контроль;
- підсумковий контроль;
- ректорський контроль;
- контроль деканату (відділення);
- атестація здобувачів вищої освіти.

2.5.1. Згідно Положення «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти (систему внутрішнього забезпечення якості)» **вхідний контроль** може проводитися при зарахуванні (після зарахування на навчання, упродовж першого місяця навчання) на навчання до ІНСТИТУТУ. **Мета вхідного контролю** - виявлення у здобувачів прогалин у знаннях, необхідних для подальшого засвоєння фахових дисциплін та надання практичної індивідуальної допомоги здобувачам у поповненні необхідних знань. Згідно Положення «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти (систему внутрішнього забезпечення якості)» вхідний контроль проводить педагогічний працівник та науково-педагогічний працівник, якому доручено викладати відповідну дисципліну. Підсумки контролю обговорюються на кафедрі, вченій раді та плануються заходи щодо коригування та підвищення рівня знань здобувачів.

2.5.2. **Поточний контроль** проводиться викладачами ІНСТИТУТУ на всіх видах аудиторних занять. **Основне завдання поточного контролю** - перевірка рівня підготовки здобувачів до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю - забезпечення зворотного зв'язку між педагогічним працівником, науково-педагогічним працівником та здобувачем у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією здобувачів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем - для коригування методів і засобів, так і здобувачами - для планування самостійної роботи (самостійного вивчення). Поточний контроль здійснюється згідно Положення «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти (систему внутрішнього забезпечення якості)». **Обов'язкові складові поточного контролю результатів навчальної діяльності здобувачів:**

- компетенції (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних (враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання), т.ч. рівень виконання індивідуального навчально-дослідного

завдання;

- виконання контрольних (модульних) робіт (враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання);
- виконання контрольних (модульних) робіт, підсумкових контрольних робіт, індивідуальних завдань із захистом;
- захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для здобувачів заочної форми навчання (для здобувачів заочної форми навчання).

2.5.3. Підсумковий контроль проводять у формі семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти. *Семестровий контроль* проводять з метою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти на окремих його завершальних етапах у формах семестрового екзамену, семестрового диференційованого/недиференційованого заліку, визначеного в робочій програмі, і в терміни, установлені в навчальному плані.

Згідно Положення «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти (систему внутрішнього забезпечення якості)» результати екзамену та диференційованого заліку для здобувачів визначають за стобальною шкалою, шкалою ЄКТС і національною шкалою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), а недиференційованого заліку - за стобальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою («зараховано», «незараховано») і вносять до відомості успішності, залікової книжки та навчальної картки здобувача вищої освіти.

2.5.4. Згідно Положення «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти (систему внутрішнього забезпечення якості)» **ректорський контроль** якості підготовки здобувачів вищої освіти проводиться щорічно у вигляді ректорських контрольних робіт, за якими оцінюється залишковий рівень знань здобувачів та визначаються показники абсолютної успішності та якості успішності здобувачів вищої освіти. Результати ректорської контрольних робіт аналізуються на засіданнях кафедр та вченої ради. Виконані ректорські контрольні роботи, завдання до них, зразки відповідей та критерії оцінювання зберігаються на кафедрі, за якою закріплені навчальна дисципліна, протягом 1 року. Результати ректорських контрольних робіт є підставою для визначення якості освітнього процесу в Інституті. За результатами написання ректорських контрольних робіт видається наказ ректора.

Згідно Положення «Про оцінювання рівня залишкових знань здобувачів вищої освіти з навчальних дисциплін у формі комплексних контрольних робіт» графік проведення комплексних контрольних робіт (ККР) затверджується ректором ІНСТИТУТУ як додаток до наказу про проведення ректорського

контролю. Один примірник графіка подається у відділ з навчально-методичної роботи. Кафедри розробляють ККР з усіх дисциплін, які викладаються кафедрою на II-III курсах першого (бакалаврського) рівня. ККР виконують здобувачі II-III курсів бакалаврату в складі навчальної групи за винятком хворих, факт хвороби яких підтверджений документально. ККР - контрольний захід із навчальної дисципліни, який здійснюють з метою виявлення рівня залишкових знань здобувачів вищої освіти та контролю за якістю освітнього процесу. На цей контрольний захід виносять матеріал, передбачений навчальною програмою дисципліни. Контрольний захід вважається таким, що відбувся, якщо в ньому взяли участь не менше ніж 80 % складу академічної групи. Комплексну контрольну роботу проводить викладач-екзаменатор, який викладає лекційний курс дисципліни, або викладач-екзаменатор, який проводить з неї практичні, лабораторні, семінарські заняття.

Викладач роздає здобувачам завдання комплексних контрольних робіт та чисті проштамповані аркуші паперу. На титульному аркуші здобувач записує назву спеціальності, шифр академічної групи, прізвище й ініціали та номер завдання комплексної контрольної роботи, який також проставляється на кожному аркуші комплексної контрольної роботи.

Під час виконання комплексної контрольної роботи викладачеві дозволяється давати здобувачам роз'яснення, які стосуються тільки формулювання питань та умов завдань. Також здобувачі можуть користуватися калькуляторами, обладнанням, приладами, комп'ютерними програмами та іншим, що було передбачено при затвердженні змісту комплексних контрольних робіт. Після завершення виконання комплексної контрольної роботи викладач збирає роздані завдання і листки з відповідями на завдання та перевіряє наявність усіх необхідних записів. Для забезпечення більшої об'єктивності порівняння результатів виконання ККР при самоаналізі та при акредитаційній експертизі, використовується той самий пакет ККР, хоча голова експертної комісії може прийняти інше рішення.

Порядок проведення оцінювання рівня залишкових знань, вимоги до складу, змісту та порядку розробки пакетів комплексних контрольних робіт з дисципліни, перевірка та аналіз перевірки ККР здійснюються згідно Положення «Про оцінювання рівня залишкових знань здобувачів вищої освіти з навчальних дисциплін у формі комплексних контрольних робіт у Подільському спеціальному навчально-реабілітаційному соціально-економічному інституті».

2.5.5. Ректорський контроль у формі електронного тестування проводиться за розробленими викладачами тестовими завданнями у системі електронного

навчання Moodle, які розміщуються у розділі «Ректорський контроль» навчальної електронної дисципліни згідно інструкції. Відділ з навчально-методичної роботи розміщує, розроблені викладачами з відповідної навчальної дисципліни, тестові завдання з розділу «Ректорський контроль» у комплексний контрольний тест згідно з робочим навчальним планом на визначений семестр для кожної академічної групи чи групи за спеціалізацією.

2.5.6. Контроль деканату (відділення) здійснюється завідувачем (начальником) відділення факультету та його заступниками у вигляді:

- перевірки організації освітнього процесу кафедрами: формування навчального навантаження кафедр, якості розподілу навантаження між викладачами;
- регулярного контролю дотримання розкладу занять викладачами і здобувачами факультету;
- відвідування занять викладачів завідувачем (начальником) відділення факультету, членами науково-методичної ради інституту;
- контролю дотримання вимог до документаційного оформлення результатів поточного та підсумкового контролю;
- регулярних звітів завідувачів кафедр на Вченій раді інституту не менше одного разу за навчальний рік;
- перевірки готовності навчально-методичної документації та номенклатури справ кафедр.

2.5.7. Атестація здобувачів вищої освіти.

Атестація осіб, які здобувають ступінь бакалавра - це встановлення фактичної відповідності рівня їх освітньо-професійної та практичної підготовки, набутих компетентностей вимогам стандартів освітньої діяльності відповідного рівня вищої освіти. Атестацію особи, яка здобуває ступінь бакалавра, здійснює екзаменаційна комісія (далі - ЕК) після завершення нею теоретичного навчання на певному рівні вищої освіти.

Контроль за формуванням та організацією роботи ЕК здійснює ректор.

Форми та терміни проведення атестації здобувачів вищої освіти (надалі - Здобувачів ВО) визначаються робочим навчальним планом і графіком навчального процесу. Термін повноважень ЕК становить один календарний рік з дня видачі наказу. Оцінювання освітньо-професійної та практичної підготовки Здобувача ВО під час проведення атестації здійснюють за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Порядок формування екзаменаційних комісій та організація їх роботи, атестація у формі комплексного кваліфікаційного екзамену, а також атестація у

формі захисту випускної кваліфікаційної роботи здійснюються згідно Положення «Про атестацію здобувачів вищої освіти та роботу екзаменаційної комісії»

2.5. На основі моніторингу і аналізу результатів навчання та поточної і семестрової успішності здобувачів, ректорських контрольних робіт з навчальних дисциплін встановлюється результативність навчальної роботи.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ, УПРАВЛІННЯ ТА МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ

3.1. Складовою моніторингу якості освітньої діяльності є визначення рейтингів кафедр за підсумками навчального року. Метою є встановлення кафедр, що роблять найбільший внесок у підвищення якості підготовки фахівців і розвиток наукових досліджень. Критерії оцінки охоплюють кваліфікаційні показники педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, науково-методичну діяльність, підготовку кадрів вищої кваліфікації. Визначення рейтингів кафедр проводиться у червні-липні кожного навчального року.

3.2. Особи, що здійснюють моніторинг, несуть персональну відповідальність за достовірність і об'єктивність наданої інформації, за правильність обробки даних моніторингу, їх аналіз, використання та конфіденційність результатів.

3.3. З урахуванням змін, що відбуваються в освіті, можливий перегляд системи показників моніторингу та вдосконалення методів і напрямів досліджень.

3.4. За результатами моніторингу готуються аналітичні матеріали, службові записки тощо у формах, що відповідають цілям і задачам конкретних досліджень. Зазначені матеріали включають аналітичну інформацію та пропозиції з питань, вирішення яких знаходиться в компетенції ректора інституту або проректорів та заслуховуються на засіданні Вченої ради інституту.

3.5. Моніторинг кількісних та якісних показників кадрового забезпечення освітньої діяльності, моніторинг якості навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності проводяться під час підготовки до проведення акредитації освітніх програм та/або при підготовці до ліцензування спеціальностей. Керівництво організацією моніторингу покладається на заступника ректора з навчальної роботи, методичне забезпечення та контроль за проведенням моніторингу покладається на відділ моніторингу якості освіти та міжнародної діяльності із залученням фахівців відділу кадрів та відділу з навчально-методичної роботи.

3.6. Для організації проведення моніторингу наказом ректора інституту

створюється робоча група, яку очолює проректор з навчальної роботи. До складу входять за потреби представники навчально-методичного відділу, відділу забезпечення якості освітнього процесу, ліцензування та акредитації, відділу кадрів, соціально-психологічної служби, деканату (відділення), завідувачі кафедр та ін.

3.7. Моніторинг проводиться в інституті у відповідності з чинними Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності та Державним вимогам до акредитації та іншими нормативними вимогами до підготовки фахівців у ЗВО.

3.8. Для додаткового виявлення реального стану справ та об'єктивності спостереження, робочою групою може пропонуватись також і проведення моніторингу оцінювання ступеня задоволення здобувачів вищої освіти з питань якості надання освітніх послуг (опитування, анкетування) та вдосконалення освітнього процесу на певному рівні вищої освіти, педагогічної майстерності викладачів, сприйняття здобувачами новітніх навчальних технологій, нововведень у навчально-методичному забезпеченні, за певною спеціальністю з метою якісної підготовки здобувачів до професійної діяльності, а також інших заходів спланованих робочою групою. Метою опитування є визначення думки репрезентативної сукупності здобувачів щодо якості освітньої діяльності в ІНСТИТУТІ та використання отриманої інформації для удосконалення освітнього процесу. Порядок проведення опитування, методика оцінювання та використання результатів опитування здійснюються відповідно до Положення «Про опитування учасників освітнього процесу та зацікавлених осіб».

3.9. Це ПОЛОЖЕННЯ поширюється на всі відокремлені структурні підрозділи інституту.

3.10. Результати проведеного моніторингу заслуховуються на засіданні Вченої ради ІНСТИТУТУ та оприлюднюються на офіційному веб-сайті ІНСТИТУТУ або іншими засобами інформації.